

Metropool 16

2018 - 2020

Brochure

[indicatieve informatie leergang Metropool; wijzigingen voorbehouden]

NSOB

Nederlandse School voor Openbaar
Bestuur
Lange Voorhout 17
2514 EB Den Haag
tel. 070 302 49 10

PBLQ

Verbinders in de informatiesamenleving
Muzenstraat 120
2511 WB Den Haag
tel. 070 376 36 30

Metropool 16

“Metropool heeft mij meer gebracht dan ik vooraf had durven denken. De inhoudelijke verdieping tijdens de cognitieve blokken, de bijbehorende opdrachten die we soms alleen, maar vaak in groepsverband maakten, de daaropvolgende presentaties en discussies, de leerervaringen tijdens de vaardigheidsblokken, de feedback op je handelen en je overkomen, soms positief, soms niet. En dan de stage, laat ik die niet vergeten. Het is in Rotterdam geweest, dat ik me werkelijk realiseerde dat ik een enorme ontwikkeling doormaakte. Je probeert te vliegen en verdomd, het lukt.”
(Alumna Annemieke Wierstra, Gemeente Den Haag).

Een kennismaking met de opleiding

Voor u ligt de brochure van het 16^{de} Metropoolprogramma, een opleiding bestemd voor talentrijke medewerkers in de publieke sector werkzaam op het lokale en regionale niveau, die zich bezighouden met (groot-)stedelijke vraagstukken. Voor hen biedt Metropool een solide basis voor doorgroei naar een volgende beleids- of managementfunctie, dan wel een andere spilfunctie binnen de organisatie.

Bijzondere eisen voor lokale en regionale overheden

Wie werkt voor de stad of provincie moet een goed zicht hebben op de specifieke kenmerken van het openbaar bestuur op (groot-)stedelijk en regionaal niveau. Anders dan op het nationale niveau bezitten gemeenten en provincies nauwe banden met de burger, ‘afnemers’ van diensten en buurgemeenten. Juist deze band met de omgeving komt sterk tot uitdrukking in processen rondom beleidsontwikkeling en uitvoering, zeker nu de lokale overheid voor de uitdaging staat om samen met burgers, maatschappelijke organisaties, marktpartijen en andere overheden nieuwe taken te realiseren. Dit stelt bijzondere eisen aan professionals die de ambitie hebben om in de toekomst een spilfunctie te vervullen in de ambtelijke organisatie. Door de korte lijnen naar bestuur en samenleving combineert de professional diverse rollen, zoals die van adviseur, initiator, coördinator, procesbegeleider of uitvoerder. Om deze rollen te vervullen biedt Metropool inhoudelijke kennis over steden en stedelijkheid, maatschappelijke ontwikkelingen en trends binnen het openbaar bestuur, maar werken deelnemers ook aan vaardigheden die ze nodig hebben om optimaal te functioneren binnen hun organisatie.

Een succesvolle alliantie

Metropool is op verzoek van de vier grote gemeenten Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht (G4) ontwikkeld. Het is een opleiding met aandacht voor zowel inhoudelijke aspecten van het openbaar bestuur als persoonlijke en professionele vaardigheden. De NSOB draagt daaraan bij als hoogwaardig, postacademisch opleidingsinstituut, waar diverse tophoogleraren hun kennis voor deelnemers vertalen naar de praktijk. De trainers van PBLQ zijn zeer ervaren en hooggekwificeerd. PBLQ heeft jarenlange ervaring in het geven van advies en trainingen op het gebied van beleid en bestuur, persoonlijke vaardigheden en informatiemanagement.

Opbrengsten van Metropool

De opleiding biedt deelnemers kennis en vaardigheden om zich te ontwikkelen tot medewerkers die een spilfunctie kunnen vervullen in hun organisatie. De belangrijkste opbrengsten van Metropool, naast de toegang tot de Master of City Administration, zijn:

- ▼ Kennis van en gevoel voor de politiek-bestuurlijke context
- ▼ Kennis over grote steden en regionale problematiek
- ▼ Integraal en resultaatgericht werken
- ▼ Inzicht in recente debatten rondom sturing, het maken van beleid en uitvoering
- ▼ Effectiever opereren binnen een ambtelijke en politieke context
- ▼ Bewust(er) gebruik maken van talenten en kwaliteiten
- ▼ Versterken van vaardigheden en competenties
- ▼ Verdiepen van persoonlijke en professionele ontwikkeling
- ▼ Richting geven aan volgende carrièrestappen

Als vervolg op Metropool kunnen deelnemers een mastertraject volgen: een verdiepend jaar van onderwijs en praktijkgericht onderzoek waarna deelnemers de titel *Master of City Administration (MCA)* verwerven.

Didactiek Metropool

“Metropool biedt een unieke combinatie van inhoud en vaardigheden. In de cognitieve blokken zetten scherpzinnige docenten je aan het denken en kom je in discussie met hen tot interessante vragen over je eigen werkpraktijk. In de vaardigheidsblokken maak je onder begeleiding van ervaren trainers goed kennis met jezelf en hoe jij het beste met situaties in jouw werkomgeving kan omgaan. De inspirerende interactie binnen de groep met collega’s van de andere grote steden en de persoonlijke benadering vanuit de NSOB en PBLQ maken deze opleiding tot een aanrader!”

(Alumnus Nils Nijdam, Gemeente Den Haag)

Leren en experimenteren voor toekomstige spilfuncties

Het programma van Metropool kent twee leerlijnen: cognitieve verdieping en de ontwikkeling van persoonlijke en professionele vaardigheden. Deze ‘dubbele leerlijn’ doorkruist de gehele opleiding; docenten en trainers bespreken met deelnemers actuele, maatschappelijke ontwikkelingen en verkennen de invloed daarvan op politiek en ambtenarij. Tegelijkertijd ontwikkelen deelnemers vaardigheden die nodig zijn om adequaat met deze ontwikkelingen om te gaan.

Cognitieve verdieping: van stilstand naar versnelling

De NSOB verzorgt de cognitieve onderdelen over thema’s als stad en stedelijkheid, de kracht van taal binnen het openbaar bestuur en voorziet deelnemers van actuele inzichten over theorieën van sturing en beleid. De focus is praktijkgericht. Door stil te staan bij de praktijk van alledag, krijgen deelnemers zicht op de gelaagdheid van maatschappelijke problematiek en ambtelijke processen. Dit biedt deelnemers ruimte om praktijken in de toekomst anders, niet, of beter vorm te geven.

Optimaliseren van eigen kwaliteiten en talenten

PBLQ is verantwoordelijk voor de vaardigheidsonderdelen binnen de Metropool.

De vaardigheidsonderdelen in het programma hebben tot doel deelnemers te ondersteunen bij de persoonlijke en professionele ontwikkeling. Deelnemers onderzoeken eigen kwaliteiten en talenten en weten die na afloop van de opleiding beter te benutten. Ook versterken deelnemers hun vaardigheden en competenties in relatie tot de individuele professionaliteit.

Duaal leren: lerend werken en werkend leren

Metropool is opgezet als een duaal leertraject en combineert leren met werken.

De onderwerpen die in de bijeenkomsten aan bod komen zijn verbonden met de dagelijkse praktijk van de deelnemers. De deelnemer is geen ‘consument’, maar brengt actief onderwerpen in en experimenteert binnen de eigen organisatie.

Intensieve begeleiding

Het traject wordt begeleid door de decaan prof. dr. Caspar van den Berg en de opleidingsmanagers Cock Brink en drs. Nancy Chin-A-Fat. De decaan is eindverantwoordelijk voor het gehele programma van Metropool. Cock Brink is namens PBLQ verantwoordelijk voor de inhoud en kwaliteit van de vaardigheidsonderdelen en begeleiding bij de persoonlijke en professionele ontwikkeling. Nancy Chin-A-Fat is namens de NSOB verantwoordelijk voor de inhoud en kwaliteit van de cognitieve onderdelen. Gezamenlijk begeleiden zij de deelnemers gedurende het Metropoolprogramma.

In gesprekken tussen de decaan, de opleidingsmanagers en de deelnemer komen de voortgang van het leertraject en het functioneren van de deelnemer op de werkplek ter sprake.

Excellent docentenkorps

Een greep uit de docenten die meedoen of in het verleden meewerkten aan Metropool:

- ▼ prof. dr. Th.W.A. (Theo) Camps (TIAS)
- ▼ prof. dr. M.A. (Martijn) van der Steen (Erasmus Universiteit Rotterdam)
- ▼ prof. dr. ing. G.R. (Geert) Teisman (Erasmus Universiteit Rotterdam)
- ▼ prof. dr. ir. C.J.A.M. (Katrien) Termeer (Wageningen University)
- ▼ prof. dr. P.E.W.M. (Pieter) Tops (Tilburg University)
- ▼ prof. dr. M.J.W. (Mark) van Twist (Erasmus Universiteit Rotterdam)
- ▼ prof. dr. M.B. (Marcel) Veenswijk (Vrije Universiteit Amsterdam)
- ▼ prof. dr. R.J. (Roel) in 't Veld (Tilburg University) en
- ▼ prof. dr. J. (Jouke) de Vries (Rijksuniversiteit Groningen).

Opbouw Metropool

Werken en leren centraal

Metropool kent een doorlooptijd van ongeveer vijftien maanden en bestaat uit vier fasen:

1. Kennis en Inzicht, 2. Stage, 3. Reflectie en 4. Afronding.

De fasen zijn niet evenredig verdeeld over de tijd, maar de tijdsbelasting per maand is nagenoeg gelijk. Voorafgaand aan de modules vindt er een intakegesprek plaats en een startbijeenkomst.

Fase 1 Kennis en Inzicht (november 2018 – december 2019)

De eerste fase bestaat uit vier modules waarin deelnemers hun kennis en inzichten in de specifieke context van stad en regio verbreden. Elke module is opgebouwd uit een cognitief deel en een vaardigheidsonderdeel. De cognitieve onderdelen kenmerken zich door aandacht voor zowel concepten en theorieën als voor praktisch georiënteerde kennis en inzichten.

De vaardigheidsonderdelen ondersteunen de deelnemers bij de ontwikkeling en versterking van benodigde vaardigheden. Deze fase is met de duur van ruim een half jaar de langste fase van de opleiding.

Fase 2 Stage (september – november 2019)

In de tweede fase doorlopen de deelnemers een stage van vier weken binnen een voor hen zelf onbekende (inter-)nationale organisatie. Voorafgaand formuleert de deelnemer persoonlijke doelstellingen die hij/zij tijdens de stage wil realiseren en leerthema's waaraan hij/zij wil werken. Op deze manier verbreedt de deelnemer enerzijds zijn kennis van, en inzicht in de diversiteit aan organisatievormen en processen binnen de gemeentelijke overheid, en werkt hij/zij anderzijds aan vaardigheden ter versteviging van de eigen professionaliteit. De stage resulteert in een stageverslag.

Fase 3 Reflectie (december – april 2020)

De reflectiefase is bedoeld om op de inzichten, die zijn opgedaan in de voorgaande fasen, te reflecteren en productief te maken. Deze fase bestaat uit drie reflectieve modules waarin de verschillende onderwerpen uit fase 1 worden gekoppeld aan de praktijk. Daarnaast zijn er nog twee vaardigheidsmodules waarvan deelnemers in overleg met PBLQ, in aansluiting op hun leerthema's, de inhoud bepalen.

Fase 4 Afronding (mei – juni 2020)

Tijdens de opleiding houden de deelnemers van Metropool een Persoonlijk Handboek Professionaliteit bij, waarin zij de vorderingen van hun leerproces vastleggen. Dit handboek en het stageverslag dienen als uitgangspunt voor het eindgesprek. Metropool wordt gezamenlijk afgesloten met de uitreiking van certificaten als bewijs van het feit dat de opleiding met een voldoende resultaat is afgelegd.

Optioneel: Master of City Administration (2020 – 2021)

Als vervolg op Metropool is een mastertraject ontwikkeld, waaraan de titel *Master of City Administration* (MCA) is verbonden. Het mastertraject staat in het teken van verdere cognitieve verdieping en onderscheidt zich van de 'reguliere' Metropoolopleiding, doordat het zich sterk concentreert op het doen van onderzoek. Dit onderzoek is sterk praktijk-georiënteerd, omdat de deelnemers in opdracht van de G4 aan de slag zullen gaan. De gemeentesecretarissen van de vier grote gemeenten fungeren als 'opdrachtgever' en formuleren een bestuurlijke relevant vraagstuk voor de deelnemers. De MCA is geaccrediteerd door de EAPAA (European Association for Public Administration Accreditation).

Onderwerpen Metropool

Actuele thema's in praktijk gebracht

In de eerste en langste fase van Metropool komen vier thema's aan bod, die we elk in een afzonderlijke module behandelen. Daarom staan we hier kort stil bij de inhoudelijke thematiek.

Module 1: De stad, stedelijke ontwikkeling en bestuurlijke oplossingen

De stad en stedelijke ontwikkeling hebben sinds lang de belangstelling van sociale wetenschappers. Als het ergens gebeurt, dan is het in de stad. Stadslucht maakt vrij, is een oud gezegde, waarmee impliciet wordt aangegeven dat het leven op het platteland als knellend kan worden ervaren. Tijdens de eerste cognitieve module gaan we in op stedelijke ontwikkelingen en verdiepen we ons meer specifiek in de rol van de overheid. Wij concentreren ons op de vraag in hoeverre de overheid stedelijke ontwikkelingen kan stimuleren, en er wordt aandacht geschonken aan nieuwe theorieën over government en governance.

De deelnemer staat aan het begin van een traject waarin hij/zij naast het werken in een grootstedelijke context, vooral zichzelf zal leren kennen. Gedurende het vaardigheidsdeel krijgen de deelnemers de eerste ingrediënten voor het formuleren van leerthema's. In het eerste vaardigheidsblok gaan we in op: elkaar beter leren kennen, persoonlijke leer- en werkstijl (reflectie), communicatie en gespreksvaardigheden, gedragsstijlen en voorkeuren (Insights Discovery) en het Persoonlijk Handboek Professionaliteit.

Module 2: Beleid en bestuur als kwestie van taal en verhaal

Tijdens de tweede cognitieve module kijken we naar de bestuurlijke 'newspeak' die het gesprek over de ontwikkeling van het lokaal bestuur mede richting geeft en de verhalen over vernieuwing die hierbinnen voortdurend worden verteld. Door preciezer te kijken naar de vernieuwing van het bestuur kan zicht ontstaan op onderliggende mechanismen en patronen en krijgt de deelnemer kennis en ervaring aangereikt die kan bijdragen aan de kwaliteit van het functioneren in de eigen praktijk en het bijbehorende publiek leiderschap. Daarbij is er niet alleen aandacht voor wat zich afspeelt aan de voorkant maar (met nadruk) ook voor dat wat er aan de hand is aan de achterkant van het openbaar bestuur.

In het vaardigheidsonderdeel besteden we aandacht aan persoonlijk leiderschap, het presenteren van beleid, maar vooral ook van jezelf. We gaan in op communicatieve vaardigheden, het geven van feedback en het beïnvloeden van gedrag, assertiviteit en zelfmanagement.

Module 3: Organisatiecultuur, samenwerking en interventie

Cultuur en verandering, twee woorden die zoveel betekenen dat je er tegelijkertijd in kunt verdwalen. Toch zijn de termen cultuur en verandering, in al hun ambiguïteit, niet zonder belang. Al was het maar omdat ze zo vaak opduiken in gemeentelijke organisaties. Juist vanwege hun vaagheid én importantie leggen we deze begrippen onder een vergrootglas gedurende de derde cognitieve module. Tijdens deze module wordt ingegaan op vragen als: Wat is organisatiecultuur eigenlijk en hoe kunnen we gemeentelijke culturen analyseren? Wat zijn do's en don't's voor samenwerking tussen teams of eenheden met uiteenlopende leefwerelden en welke interventiemogelijkheden zijn voorhanden?

In het vaardigheidsonderdeel staat persoonlijk leiderschap bij veranderingen centraal. Inspelen op anderen en de omgeving. Wat betekent veranderen voor het werk van de adviseur? Wat zijn de grenzen van de samenwerking? Hoe bereik je je doel? Wat doe je wanneer de onderhandelingen vastlopen en een conflict dreigt? Tijdens dit deel besteden we uitgebreid aandacht aan het managen van eigen en andermans belangen.

Module 4: Management in metropolitaanse complexiteit

Complexiteitmanagement stelt dat complexiteit van de samenleving een gegeven is en dat het zaak wordt de aanpak zich daartoe te laten verhouden. De aanpak moet even complex zijn als het vraagstuk waarop het zich richt. De ambtenaar van de toekomst moet deze complexiteit kunnen omarmen. Maak de agenda niet armer maar rijker. Verminder het aantal actoren niet, maar breidt ze uit. In deze laatste module wordt ingegaan op de voordelen en risico's van complexiteitmanagement en mogelijke strategieën voor een complexiteit manager.

In het vaardigheidsonderdeel staat samenwerken centraal. We besteden aandacht aan samenwerken met meerdere partijen in diverse samenwerkingsverbanden. Ook omgaan met belangen en macht, invloed uitoefenen zonder macht en regievoeren komen aan de orde. Verder blikken we vooruit en maken we keuzes voor de invulling van de volgende vaardighedenonderdelen.

Praktische informatie

Aanmelding

Geïnteresseerd in deelname aan Metropool?

U kunt zich aanmelden bij PBLQ via het Metropool projectsecretariaat:

Herma Stikkelorum (h.stikkelorum@pblq.nl , tel.nr. 070 376 36 03).

Startdata en inschrijving

De intakegesprekken vinden plaats in oktober 2018. De opleiding begint met een introductiebijeenkomst op 19 november 2018 en daarna start het opleidingstraject dat in juni 2020 zal zijn afgerond.

Kosten

De deelnamekosten bedragen per deelnemer € 16.750,- (excl. locatiekosten).

De locatiekosten zijn geraamd op € 3.925,- per deelnemer, incl. verblijf in een extern conferentieoord. Afrekening vindt plaats op basis van werkelijk gemaakte kosten.

Meer informatie

Meer informatie vindt u op www.nsob.nl/metropool

en www.pblq.nl/metropool

Voor vragen over de leergang kunt u ook terecht bij het opleidingsmanagement:

Cock Brink (c.brink@pblq.nl / 06 109 02 462)

en drs. Nancy Chin-A-Fat (chinafat@nsob.nl / 070 302 49 35).